

‘Is er nog een baantje voor mij bij het ministerie?’

Eens of oneens: dat was de vraag voor een klas havo 4-leerlingen van het Revius Lyceum in Wijk bij Duurstede. Met een aantal stellingen polsten we hoe zij denken over de onderwerpen waar wij over gaan.

Misschien ken je het wel van je eigen middelbare schooltijd. Je bent onderweg naar maatschappijleer, het laatste lesuur van de woensdag. En wanneer je het lokaal opent, zie je een dikke rode streep, midden op de vloer van de klas.

Of misschien herken je het niet. Voor klas h4b van het Revis Lyceum in Wijk bij Duurstede is het ook de eerste keer. 'Vandaag gaan we aan de slag met stellingen', legt docent Wilbert Meun uit. 'Stellingen die gaan over democratie, over digitalisering, over wonen. En daar willen wij – de ministeries van BZK en VRO, want daar doen we dit nu voor – jullie mening over weten.'

Het moet gezegd worden: de leerlingen houden hun enthousiasme keurig voor zich. Voorzichtig schuifelen ze naar de rode streep. Die streep is de grens tussen twee kanten: blijf je staan aan de ene kant van de streep, dan ben je het oneens met de stelling. Ben je het eens? Dan stap je de streep over.

Als dat voor iedereen duidelijk is, is het tijd voor de eerste stelling.

Stelling 1

Ik vind dat jongeren niet pas vanaf 18, maar al vanaf 16 jaar moeten mogen stemmen.

De leerlingen verroeren geen vin na het horen van de stelling. Ze blijven staan aan de oneens-kant, maar voeren wel discussies. Tussen het geroezemoes door klinken duidelijke meningen. Bijvoorbeeld van Lianne: 'Ik vind dat je als 16-jarige nog niet goed genoeg kan nadenken. Veel mensen van onze leeftijd weten niet eens hoe de politiek werkt. Dan moet je ook niet kunnen stemmen. Dan krijg je straks Thierry Baudet aan de macht, omdat hij populair is onder 16-jarigen. Er zijn natuurlijk ook veel volwassenen die niet weten hoe politiek werkt, maar ja, vanaf 18 jaar ben je nu eenmaal volwassen en dan mag je dus ook stemmen.'

Lianne
'Veel mensen van onze leeftijd weten niet eens hoe de politiek werkt'

Nick is het ook oneens met de stelling. Van hem mag er zelfs nog een schepje bovenop. 'Ik vind 18 jaar eigenlijk ook nog te jong. Vanaf 21 jaar zou logischer zijn. Als je jong bent loop je nog veel achter anderen aan, zonder zelf na te denken over wat je vindt.' Daar lijkt een kern van waarheid in te zitten, want de rest van de klas is het met hem eens.

Stelling 2

In Australië mogen kinderen tot 16 jaar niet op social media. In Nederland moet er ook zo'n verbod komen.

De stelling is nog niet uitgesproken of er ontstaat rumoer. Het onderwerp raakt een gevoelige snaar bij de leerlingen. En hoewel iedereen blijft staan bij oneens, komen er ook argumenten voorbij die de stelling verdedigen. Ze twijfelen.

Nick: 'Mijn broertje heeft een TikTok-account. En de dingen die hij daarop plaatst, slaan nergens op. Hij zet zichzelf echt voor lul. Ik ben bang dat anderen dat account over een paar jaar vinden en hem ermee gaan pesten. Maar een verbod tot je zestiende is wel heel extreem. Ik zou tot 12 jaar doen, als je naar de middelbare school gaat.'

Nikki
'Als je jong bent, denk je niet na over wat je plaatst'

Evi vindt 16 jaar ook te gortig: 'Ik zou een leeftijdsgrens van 14 jaar doen. Dan ben je niet superjong meer en kun je al iets beter nadenken over de gevolgen van social media.' Nikki vult aan: 'Kinderen krijgen een onrealistisch beeld van het leven door social media. En als je zo jong bent, denk je ook niet na over wat je plaatst. Dat kan je lang achtervolgen.' ▶

Stelling 3

Ik maak me er geen zorgen over of ik later een huis kan krijgen. Dat komt vanzelf goed.

Opnieuw lijkt iedereen het oneens met deze stelling, totdat Nick naar voren stapt. Zijn stap levert meteen commentaar op: 'Ja, logisch, jouw ouders zijn rijk!'

Nick: 'Ik maak me er inderdaad geen zorgen over.'

En sowieso, we wonen hier op het platteland en daar zijn genoeg huizen. Als je nou in Utrecht woont ... daar zijn de huizen ook nog eens duurder. Maar ja, dan moet je gewoon harder werken.'

Lianne haalt het laatste argument van Nick onderuit: 'Hij zegt wel dat je harder moet werken, maar hij werkt zelf niet eens. Ik ben het oneens met de stelling. Als ik achttien ben, wil ik op mezelf gaan wonen. Maar het is echt niet te betalen!'

Renee: 'Met wat wij verdienen, kun je ook niet sparen voor een huis. En je hebt ook nog andere kosten natuurlijk. Dan is het gewoon lastig om genoeg geld te hebben voor een starterswoning.'

Lianne bevalt het duidelijk wel, het nadenken over deze onderwerpen. 'Is er misschien nog een baantje voor mij bij het ministerie? Het lijkt me hartstikke leuk en ik heb ook wel een mening. Waar kan ik mijn telefoonnummer achterlaten?'

Renee
'Als ik achttien ben, wil ik op mezelf gaan wonen. Maar het is niet te betalen'

Stelling 4

Stemmen zou verplicht moeten zijn in Nederland.

Het kost overigens ook best wat moeite om alle leerlingen, stelling na stelling, bij de les te houden. Er gebeurt ook zoveel. 'Jeetje, kan die fotograaf even niet zo druk doen?', klinkt het opeens. Maar ook nu komt de discussie toch weer op gang.

Evi en Nikki zijn het niet eens met de stelling. Nikki: 'Stel dat je niet wilde gaan stemmen, maar je wordt gedwongen. Je leest je niet in en stemt op een kleine partij, omdat die toch niet zou winnen. Als nog veel meer mensen dat denken, wordt die partij ineens heel groot. Dan krijg je stemresultaten die niet kloppen met de meningen van mensen.'

Evi: 'Als je niks over politieke partijen weet, en je kiest iets randoms, heeft het helemaal geen zin om te stemmen. Je moet het met standpunten van een bepaalde partij eens zijn en er daarom op willen stemmen.'

Emma vult nog aan: 'Stemmen zou niet verplicht moeten zijn. Maar als je niet gaat stemmen, moet je ook niet zeuren over de uitslag.'

Aan de andere kant van de streep staat Lola. Zij is het eens met de stelling, juist op basis van wat haar klasgenootjes al gezegd hebben: 'Er is een kans dat de uitslag anders wordt als iedereen stemt.'

Dus iedere stem telt. En als je écht niet weet wie je moet kiezen, kun je altijd nog blanco stemmen. Het is niet vanzelfsprekend dat we een democratie zijn, dus we moeten er gebruik van maken!'

Lola
'Als je echt niet weet wie je moet kiezen, kun je altijd nog blanco stemmen'

Stelling 5

Ik maak me geen zorgen over privacy. TikTok en andere social media mogen alles van mij weten. Ik heb geen geheimen.

De meeste leerlingen uit deze klas gebruiken TikTok, maar dat neemt niet weg dat ze zich zorgen maken over hun privacy. Op één iemand na. Opnieuw stapt Nick als enige naar voren: 'Privacy maakt mij niet zoveel uit. TikTok heeft miljoenen gebruikers, dus ik denk niet dat ze met mijn

informatie zo heel veel gaan doen. Misschien dat ik wat leukere advertenties krijg, maar dat is het wel.' Jack heeft er wat meer moeite mee: 'Stel nou dat ze toegang krijgen tot mijn foto's. Dat zou ik niet fijn vinden!' Nick reageert: 'Ja, dan hebben ze je foto. En dan? Verkopen op de zwarte markt? Het maakt mij echt niet uit als iemand in China mijn foto heeft.'

Nikki heeft zichzelf in het midden tussen de vakken geposteerd. Ze twijfelt: 'Ik maak me er niet echt zorgen om, maar het idee dat mensen mijn gegevens hebben vind ik niet zo fijn. Als iemand in China weet waar ik woon, is dat prima. Maar als zij die gegevens doorverkopen aan criminelen hier, dan wordt het wel onprettig.' Al is dat voor haar nog geen reden om TikTok te verwijderen: 'Daarvoor is het gewoon te leuk!'

Nick
'Het maakt mij niet uit als iemand in China mijn foto heeft'

Stelling 6

Zonder social media zou mijn leven weinig waard zijn.

Voor veel leerlingen is de stelling niet direct duidelijk ('valt WhatsApp ook onder social media? En Messenger?') Antwoord: ja. 'Weinig waard of niks waard?' Antwoord: weinig). Maar Emma stapt meteen naar voren. Ze is het eens met de stelling: 'Ik woon in een dood gat genaamd Maurik, dus zonder social media kan ik mijn vrienden niet zo snel bereiken. Dan moet ik minimaal een kwartier fietsen. Bellen zou nog kunnen, maar ja, ik heb belangst, dus dat doe ik ook liever niet. Al maak ik voor vrienden wel een uitzondering. Maar die app ik normaal gesproken wel eerst even voor het bellen, en dat kan dan niet meer!'

Evi: 'Als ik geen TikTok of dat soort apps meer heb, vind ik dat prima. Maar ik wil wel gewoon via WhatsApp aan mijn ouders kunnen laten weten waar ik ben. En kunnen appen met mijn oma.'

Nikki is het oneens met de stelling. 'Ik zou veel meer uit huis zijn. Naar vrienden en familie toegaan, in plaats van een appje of filmpje sturen. Verder zou ik misschien meer werken en creatief zijn. Ik vind het zonde dat ik zoveel tijd besteed aan social media. En dan hebben social media ook nog eens veel nare kanten. Vervelende dingen over iemand zeggen gaat bijvoorbeeld makkelijker online dan in iemands gezicht. Ik denk dat als we wat meer naar buiten gaan, het leven een stuk leuker wordt!'

Emma
'Ik woon in een dood gat, zonder social media kan ik mijn vrienden niet snel bereiken'

Over leuk en buiten gesproken. Dit is het laatste lesuur, en de stellingen zijn op. 'Nou, ik heb mijn mening gegeven', zegt een van de leerlingen. 'Mag ik nu naar huis?' Het antwoord is hetzelfde als altijd: pas als de bel gaat. Maar wanneer ze eindelijk 'bevrijd' worden, zegt één leerling vlak voor het verlaten van het klaslokaal. 'Ik vind best dat je al op je zestiende mag stemmen. Ik heb toch gewoon hersens?'

En nee, natuurlijk is ze bij die stelling niet over de streep gestapt. 'Ik ga echt niet als enige over die lijn stappen en het dan tegenover alle klasgenoten uitleggen. Daar heb ik toch geen zin in?' En ja, die groepsdruk ... als we weer terugdenken aan ónze puberteit ... die snappen we ook wel weer. ◀